

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
49

RYNEK ZBÓŻ

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1991 ROKU

ISSN 1231-3149

ANALIZY RYNKOWE

Redaktor naczelny
Jadwiga Seremak-Bulge

PAŹDZIERNIK 2015

RADA PROGRAMOWA ROLNICZYCH ANALIZ EKONOMICZNYCH:

Maria Zwolińska (przewodnicząca)
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący)
Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny)
Piotr Szajner (sekretarz redakcji)
Tadeusz Chrościcki
Bogumiła Kasperowicz
Krystyna Świetlik
Iwona Szczepaniak
Marzena Trajer
Barbara Domaszewicz

KOMITET REDAKCYJNY:

Maria Zwolińska, Andrzej Kowalski, Jadwiga Seremak-Bulge, Piotr Szajner, Marzena Trajer,
Ewa Machowina

REDAKTOR RYNKU ZBÓŻ:

Wiesław Łopaciuk

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner
SKŁAD I DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
NAKŁAD: 700 egz. Ark. wyd. 4,57

Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych prosimy o podanie źródła

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Uwarunkowania makroekonomiczne <i>mgr Tadeusz Chrościcki</i>	6
II. Światowy rynek zbóż <i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i>	7
III. Polski rynek zbóż	13
1. Krajowe zasoby zbóż <i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i>	13
2. Krajowe zużycie zbóż <i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk, mgr Jadwiga Drożdż, mgr Paweł Wyrzykowski, mgr Katarzyna Rola</i>	16
3. Handel zagraniczny zbożami <i>mgr Katarzyna Rola, mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i>	27
4. Działania wspierające rynek zbóż <i>mgr inż. Maria Włodarczyk</i>	30
5. Ceny zbóż na krajowym rynku <i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i>	32
Aneks	35

REASUMPCJA

W sezonie 2014/15 światowe rynki zbóż ponownie były pod presją podaży, w wyniku czego nastąpił duży wzrost nadwyżek i spadek cen. W bieżącym sezonie (2015/16) presja podaży nadal będzie oddziaływać na rynki, ale jej skala będzie mniejsza, szczególnie na rynkach zbóż paszowych w Europie. Produkcja nieznacznie zmalała, ale jej ubytek będzie równoważony z nawiązką podażą z zapasów. Po zbiorach w 2015 r. ceny zbóż na większości światowych rynków utrzymują się na poziomie niższym niż rok wcześniej.

W 2015 r. w Polsce zbiory zbóż były znacznie niższe od rekordowych z 2014 r. Szacuje się je na 27,8 mln ton, tj. o 13% mniej niż w poprzednim roku. Tak duży spadek wynikał z niedoboru opadów w wielu regionach kraju w okresie późnej wiosny i lata. W wyniku tego, średnie plony zbóż zmniejszyły się o ponad 12%.

W sezonie 2015/16 na krajowym rynku zwiększył się presja popytu. Sezon ten rozpoczął się ze znacznie mniejszymi zapasami, dlatego krajowe zasoby zbóż

zmniejszyły się o 14,7% do 29,5 mln ton, a całkowite zasoby (z uwzględnieniem prognozowanego salda obrotów handlu zagranicznego) mogą się zmniejszyć o 12,8% do 31,9 mln ton.

W sezonie 2015/16 przewiduje się niewielki wzrost krajowego zużycia zbóż do 27,7 mln ton, tj. o ponad 1% więcej niż w sezonie 2014/15. Będzie to wynikało z przewidywanego zwiększenia zużycia paszowego (o 3,4% do 17,0 mln ton). Nieznacznie zmaleje zużycie przemysłowe (o 2,7% do 2,9 mln ton). Spożycie zbóż, podobnie jak w poprzednich latach, minimalnie się zmniejszy. Znacznie zmaleje eksport i w efekcie rozchody ogółem wyniosą 30,9 mln ton, tj. o blisko 11% mniej niż w sezonie 2014/15. Zapasy zbóż na koniec sezonu 2015/16 są przewidywane na poziomie o blisko połowę niższym niż rok wcześniej (1,0 mln ton), co stanowiłoby tylko 3,6% krajowego zużycia.

W 2014 r. kontynuowana była tendencja wzrostowa przemiatów zbóż. Zwiększyła się produkcja mąk oraz pieczywa cukierniczego o przedłużonej trwa-

łości, a produkcja makaronów i pieczywa świeżego zmalała. W 2015 r. przewiduje się zwiększenie przemiatów i produkcji większości wyrobów zbożowych.

W I półroczu 2015 r. rosła aktywność inwestycyjna przedsiębiorstw przetwórstwa zbóż, szczególnie w produkcji pieczywa cukierniczego, pasz oraz w przemiale zbóż. W pozostałych działach ograniczono skalę inwestycji. Wszystkie działy przetwórstwa zbóż uzyskały bezpieczny, dodatni wynik finansowy, a wskaźniki rentowności kształtowały się na bezpiecznym poziomie, aczkolwiek ich wzrost zanotowano tylko w przemiale zbóż i w produkcji pieczywa cukierniczego. Stan finansowy sektora przetwórstwa zbożowego był bezpieczny.

W sezonie 2014/15 po raz kolejny wyraźnie poprawiły się wyniki handlu zagranicznego ziarnem i produktami zbożowymi, co było powodowane przede wszystkim dynamicznym wzrostem eksportu ziarna (6,6 mln ton). Saldo obrotów handlowych wyniosło 1,8 mld EUR, wobec 1,3 mld EUR w sezonie poprzednim.

Tabela
Bilans zbóż ogółem* (tys. ton)

Lata	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15 szacunek	2015/16 prognoza	2015/16 2014/15
Zapasy początkowe	5480	5071	5083	4711	2823	1883	66,7
Areál uprawy**	7521	7710	7608	7368	7377	7332	99,4
Plony (t/ha)**	3,60	3,46	3,73	3,84	4,31	3,77	87,5
Produkcja	27084	26647	28408	28302	31792	27656	87,0
Import	2184	2766	1676	2134	1936	2325	120,1
Ogółem zasoby	34748	34485	35168	35147	36551	31864	87,2
Zużycie krajowe:	27706	27206	25957	26627	27442	27734	101,1
- spożycie	5125	5092	5043	5002	4973	4952	99,6
- wysiew	1721	1742	1670	1710	1707	1702	99,7
- zużycie przemysłowe	2735	2760	2765	3085	3015	2945	97,7
- spasanie	16863	16360	15220	15560	16420	16975	103,4
- straty i ubytki	1262	1253	1259	1269	1327	1160	87,5
Eksport***	1971	2196	4500	5697	7226	3135	43,4
Zapasy końcowe****	5071	5083	4711	2823	1883	995	52,8
Zapas/zużycie (%)	17,1	17,3	15,5	8,7	5,4	3,2	x

*) Łącznie z kukurydzą ale z wyłączeniem gryki i prosa

**) Dane dotyczące powierzchni i plonów od sezonu 2010/11 nieporównywalne z poprzednimi sezonami

***) Łącznie z produktami zbożowymi w ekwiwalencie ziarna

****) Od sezonu 2004/05 łącznie z zapasami interwencyjnymi

Źródło: GUS, szacunki i prognozy IERiGŻ-PIB

Poprawiły się wyniki w handlu ziarnem i produktami wtórnego przetwórstwa zbóż, a pogorszyły w handlu produktami przemiatu. W sezonie 2015/16 nastąpi znaczne ograniczenie eksportu ziarna i produktów przemiatu, a wywóz produktów wtórnego przetwórstwa nadal będzie rósł. Przewiduje się wyraźny wzrost importu ziarna. Eksport zbóż i przetworów zbożowych w ekwiwalencie ziarna może wynieść 3,1 mln ton, wobec 7,2 mln ton

w sezonie 2014/15, a import 2,3 mln ton, wobec 1,9 mln ton poprzednio.

Po zbiorach w 2015 r. na krajowym rynku, podobnie jak na rynkach zagranicznych, nastąpił sezonowy spadek cen zbóż. Jednak z powodu niższych zbiorów w kraju jego skala była mniejsza niż rok wcześniej i nie dotyczył wszystkich zbóż. W dalszej części sezonu 2015/16 ceny w kraju będą dostosowywały się do cen w Europie i na świecie i będą zbliżone

lub niewiele wyższe od notowanych w poprzednim sezonie. Średnia cena pszenicy w końcu IV kwartału 2015 r. może wynieść 660-690 zł/t (pszenica paszowa – 640-670 zł/t, pszenica konsumpcyjna – 690-720 zł/t), a żyta 510-540 zł/t. W końcu sezonu (II kwartał 2016 r.) pszenica może kosztować 670-720 zł/t (paszowa 650-700 zł/t, konsumpcyjna 710-780 zł/t), a żyto 530-580 zł/t. Ceny kukurydzy mogą być o 10-15% wyższe od cen pszenicy paszowej.

SUMMARY

In the 2014/15 world cereal markets were under the pressure of supply which resulted in a considerable growth of surpluses and a decline in prices. In the current season (2015/16) the supply pressure will still affect the markets but with a reduced pace, particularly on the market of feed grains in Europe. Negligible decline in crops would be matched with large stocks. After the harvest in 2015 the prices of cereals are mostly below the level observed a year ago.

In 2015 domestic production of cereals dropped much below a record crop reported in 2014 and is estimated 13% down at 27,8 million tons. Such decline reflected a draught striking in late spring and summer many region of the country. Therefore average cereal yield declined by over 12%.

In the 2015/16 domestic market will be featured with growing demand pressure. The season started with considerably lower stocks and therefore domestic supply declined by 14,7% to 29,5 million tons, and total supply (adjusted by trade balance) by 12,8% to 31,9 million tons.

A slight increase is forecast in domestic demand (to 27,7 million tons, i.e. by 1% as compared with 2014/15). The increase will reflect rising feed use (by 3,4% to 17,0 million tons). Industrial use is forecast to decline by 2,7% to 2,9 million tons). Similarly to previous

years a slight decline is expected in food use. A considerable reduction is expected in exports and therefore total disappearance would be 11% down on 2014/15. Reflecting that ending stocks in 2015/16 season are expected to shrink by almost 50% to 1,0 million tons, which would account for 3,6% of domestic use.

In 2014 r. an upward tendency in industrial grain millings was continued. The production cereal products, of flour and bread confectionery increased. On the other hand the production of past and bread declined. The volume of millings as well as the production of cereal products in 2015 is forecast to increase.

In the first half of 2015 investment activities in the cereal processing industry kept increasing, particularly in the production of bread confectionery, feed and in cereal milling sectors. All branches of cereal processing showed safe, positive financial results with an improvement only in cereal milling and in the production bread confectionery.

In the 2014/15 season as compared to 2013/14 the results of Polish foreign trade in cereals and cereal products considerably improved, which reflected mainly a dynamic increase in grain export (6,6 million tons). The balance of trade totalled EUR 1,8 million versus EUR 1,3 million in the previous season. The improvement was observed in trade in grain and the products second-

ary cereal processing, while in the case of the products of primary cereal processing deterioration was reported. In the season of 2015/16 a deep decline in the export of grain and the products of primary cereal processing is expected while the exports secondary cereal processing goods will keep growing. Total exports in terms of grain are forecast at 3,1 million tons versus 7,2 million tons in 2014/15. At the same time total imports may amount to 2,3 million tons (1,9 million tons in 2014/15).

After the harvest in 2015 domestic prices, similarly to those on foreign markets, showed a seasonal decline. However due to poor domestic crop its scope was limited and did not concern all cereals. In the remaining part of the 2015/16 season domestic prices will adjust to the price level observed in Europe and in the world markets, i.e. would be close or slightly above those observed in the previous season. At the end of IV quarter of 2015 average price of wheat is expected at PLN 660-690 per ton (PLN 640-670 per ton for feed wheat and PLN 690-720 per ton for breadmaking wheat) and average price of rye at PLN 510-540 per ton). At the end of the 2015/16 season (II quarter of 2016) wheat price is forecast at PLN 670-720 per ton (PLN 650-700 per ton and PLN 710-780 per ton respectively for feed and breadmaking wheat) while those of rye and at PLN 530-580 per ton. Maize prices are likely to fluctuate some 10-15% above the prices of feed wheat.

Table
Grain balance sheet* ('000 t)

Seasons	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15 estimation	2014/15 forecast	2015/16 2014/15
Opening stocks	5480	5071	5083	4711	2823	1883	66,7
Area sown**	7521	7710	7608	7368	7377	7332	99,4
Yield (t/ha)**	3,60	3,46	3,73	3,84	4,31	3,77	87,5
Crops	27084	26647	28408	28302	31792	27656	87,0
Imports	2184	2766	1676	2134	1936	2325	120,1
Total supply	34748	34485	35168	35147	36551	31864	87,2
Domestic use	27706	27206	25957	26627	27442	27734	101,1
- food	5125	5092	5043	5002	4973	4952	99,6
- seeds	1721	1742	1670	1710	1707	1702	99,7
- industrial uses	2735	2760	2765	3085	3015	2945	97,7
- feed	16863	16360	15220	15560	16420	16975	103,4
- wastes and losses	1262	1253	1259	1269	1327	1160	87,5
Exports***	1971	2196	4500	5697	7226	3135	43,4
Carryover stocks****	5071	5083	4711	2823	1883	995	52,8
Stocks/use ratio (%)	17,1	17,3	15,5	8,7	5,4	3,2	x

*) Including maize (corn) but excluding buckwheat and millet

***) Since 2010/11 data on area and yield uncomparable with previous seasons

****) Including cereal products in terms of grain

*****) Including intervention stocks from 2004/05 onwards

Source: CSO, authors' estimations and forecast.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazą się:

1. Rynek mięsa (49) • październik 2015,
2. Rynek rzepaku (48) • listopad 2015,
3. Rynek ryb (23) • listopad 2015,
4. Rynek ziemniaka (42) • listopad 2015,
5. Rynek wyrobów alkoholowych (3) • listopad 2015,
6. Rynek owoców i warzyw (47) • grudzień 2015,
7. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (43) • kwiecień 2016,
8. Popyt na żywność (17) • kwiecień 2016,
9. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (43) • kwiecień 2016,
10. Rynek mleka (50) • maj 2016,
11. Rynek zbóż (50) • maj 2016,
12. Rynek drobiu (49) • maj 2016,
13. Rynek cukru (43) • maj 2016.

WARUNKI PRENUMERATY

Prenumerata realizowana przez Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB.

Zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie – Barbara Walkiewicz, tel.: 22 50 54 685 lub faks: 22 50 54 757 w godzinach 8:00-16:00.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4) pokój numer 3.

Prenumerata roczna wersji papierowej lub elektronicznej 1 egz. w 2015 r. (2 numery) wynosi 42 zł.

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przysyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433

W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wiernie odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 numery) w 2015 roku wynosi 42 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-47-57 e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>